

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 21. februārī (*)

Tiesību dzīvības apdrošināšana – Ikgadējais apdrošināšanas nodoklis – Direktīva 2002/83/EK – 1. panta 1. punkta g) apakšpunkts un 50. pants – “Saistību dalībvalsts” jēdziens – Nīderlandes reģistrāta apdrošināšanas sabiedrība – Apdrošināšanas līgums, kas noslēdzis apdrošināšanas līgumu Nīderlandē un pēc līguma parakstīšanas savu pastāvīgo dzīvesvietu ir pārcēlis uz Beļģiju – Pakalpojumu sniegšanas brīvība

Lieta C-243/11

par līgumu sniegt prejudiciālu nolikumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rechtbank van eerste aanleg te Brussel* (Beļģija) iesniedza ar lūgumu, kas pieņemts 2011. gada 6. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 20. maijā, tiesvedībā

RVS Levensverzekeringen NV

pret

Belgische Staat.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Tizzano [A. Tizzano], tiesneši A. Borgs Bartets [A. Borg Barthet], M. Ilešičs [M. Ilešić], E. Levits (referents) un Ž. Ž. Kāzels [J.-J. Kasel],

ģenerālvokāle J. Kokote [J. Kokott],

sekretāre M. Ferreira [M. Ferreira], galvenā administratore,

ģemot vērā rakstveida procesa un 2012. gada 14. jūnija tiesas sēdi,

ģemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- RVS Levensverzekeringen NV vērā – S. Lodewijckx un A. Claes, advocaten,
- Beļģijas valdības vērā – M. Jacobs un J. C. Halleux, pārstāvji,
- Igaunijas valdības vērā – M. Linntam, pārstāve,
- Austrijas valdības vērā – C. Pesendorfer, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vērā – N. Yerrell, kā arī K.-P. Wojcik un F. Wilman, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāles secinājumus 2012. gada 6. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 5.

novembra Direktīvas 2002/83/EK par dzīvības apdrošināšanu (OV L 345, 1. lpp.) 1. panta 1. punkta g) apakšpunkta un 50. panta, kā arī LESD 49. un 56. panta interpretāciju.

2 Šis līgums iesniegts tiesvedībā starp RVS *Levensverzekeringen NV* (turpmāk tekstā – “RVS”) un *Belgische Staat* [Beļģijas valsti] par ikgadējā nodokļa par dzīvības apdrošināšanas līgumiem samaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīva 2002/83 ar 2012. gada 1. novembri tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksājspēja II) (OV L 335, 1. lpp.). Tomēr pamata tiesvedībai ir jāpiemēro Direktīva 2002/83.

4 Direktīvas 2002/83 preambulas 3. apsvērumā ir formulēts šādi:

“Ir nepieciešams izveidot tiešās dzīvības apdrošināšanas iekšējo tirgu gan no tiesību veikt uzņēmējdarbību, gan pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa daļbvalstīs, lai dzīvības apdrošināšanas sabiedrībām, kuru galvenais birojs atrodas Kopienā, būtu vieglāk pildīt saistības visā Kopienā, un dotu iespēju apdrošinājuma ņēmējiem izmantot ne tikai to valsts reģistrētu apdrošinātāju pakalpojumus, bet arī tādus apdrošinātāju pakalpojumus, kuru galvenais birojs atrodas Kopienā un kuri ir reģistrēti citās daļbvalstīs.”

5 Minētās direktīvas preambulas 13. apsvērumā ir paredzēts:

“Praktiskos nolūkos ir vēlams definēt pakalpojumu sniegšanas jēdzienu, ņemot vērā gan apdrošinātāja reģistrācijas vietu, gan saistību izpildes vietu. Tādēļ ir jādefinē arī saistību jēdziens. [...]”

6 Direktīvas 2002/83 preambulas 55. apsvērumā ir noteikts:

“Dažas daļbvalstis nepakļauj dzīvības apdrošināšanas darījumus nekādiem netiešajiem nodokļiem, turpretim lielākā daļa piemēro pašus nodokļus un citus maksājumus. Daļbvalstīs, kurās šos nodokļus un maksājumus piemēro, to struktūra un likme ievērojami atšķiras. Ir vēlams novērst esošās atšķirības, kas dzīvības apdrošināšanas pakalpojumu jomā starp daļbvalstīm izraisa konkurences traucējumus. Līdz turpmākai koordinācijai problēmu varētu risināt tā, ka nodokļu sistēmas un citu maksājumu piemērošanu nosaka daļbvalsts, kurā uzņemas saistības, un daļbvalsts ziņā ir nodrošināt šo nodokļu un maksājumu iekasēšanu.”

7 Minētās direktīvas 1. panta 1. punkts ir paredzēts:

“Šajā direktīvā:

[..]

d) “saistības” nozīmē saistības kādā no apdrošināšanas vai 2. pantā norādīto darbību veidiem;

[..]

g) “saistību daļbvalsts” nozīmē daļbvalsti, kurā atrodas apdrošinājuma ņēmēja pastāvīgā dzīvesvieta vai, ja apdrošinājuma ņēmējs ir juridiska persona, daļbvalsts, kurā atrodas līguma

min?t? re?istr?t? iest?de;

h) "pakalpojumu sniegšanas dal?bvalsts" noz?m? saist?bu dal?bvalsti, ja saist?bas uz?emas dz?v?bas apdrošin?šanas sabiedr?ba vai fili?le, kas atrodas cit? dal?bvalst?;

[..]."

8 Š?s direkt?vas 32. pant? ir noteikts:

"1. Šaj? direkt?v? nor?d?tajiem dar?jumiem piem?ro saist?bu dal?bvalsts ties?bu aktus. Tom?r, ja š?s dal?bvalsts ties?bu akti to pie?auj, puses var izv?l?ties citas valsts ties?bu aktus.

2. Ja apdrošin?juma ??m?js ir fiziska persona un vi?a past?v?g? dz?vesvieta ir dal?bvalst?, kuras pilsonis vi?š nav, l?dz?ji var izv?l?ties apdrošin?juma ??m?ja pilson?bas dal?bvalsts ties?bu aktus.

[..]."

9 Direkt?vas 2002/83 36. pant? ar virsrakstu "Inform?cija apdrošin?juma ??m?jiem" ir paredz?ts:

"1. Pirms apdrošin?šanas l?guma nosl?gšanas j?dara zin?ma apdrošin?juma ??m?jiem vismaz t? inform?cija, kas nor?d?ta III pielikuma A punkt?.

2. Visu l?guma darb?bas laiku apdrošin?juma ??m?ji j?inform? par p?rmai??m, kas saist?tas ar inform?ciju, kura nor?d?ta III pielikuma B punkt?.

[..]."

10 Min?t?s direkt?vas 41. pants ar virsrakstu "Pakalpojumu sniegšanas br?v?ba: iepriekš?ja pazi?ošana pieder?bas dal?bvalstij" ir formul?ts š?di:

"Dz?v?bas apdrošin?šanas sabiedr?bas, kas pirmo reizi nodom?jušas izmantot pakalpojumu sniegšanas br?v?bu darb?bai vien? vai vair?k?s dal?bvalst?s, iepriekš inform? pieder?bas dal?bvalsts kompetent?s iest?des, nor?dot, k?das saist?bas paredz?ts uz?emties."

11 Direkt?vas 2002/83 50. pant? ar virsrakstu "Nodok?i par pr?mij?m", kas ietverts IV sada?? ar virsrakstu "Noteikumi par ties?b?m veikt uz??m?jdarb?bu un pakalpojumu sniegšanas br?v?bu", ir paredz?ts:

"1. Neietekm?jot t?l?ku saska?ošānu, par katru apdrošin?šanas l?gumu maks?jami tikai netiešie nodok?i un citi oblig?tie maks?jumi par apdrošin?šanas pr?mij?m saist?bu dal?bvalst? [..].

2. Ties?bu akti, kurus saska?? ar š?s direkt?vas 32. pantu piem?ro l?gumiem, neietekm? piem?rojamo fisk?lo rež?mu.

3. L?dz turpm?ku koordin?cijas pas?kumu pie?emšanai dal?bvalstis t?m dz?v?bas apdrošin?šanas sabiedr?b?m, kas to teritorij? pilda saist?bas, piem?ro savus ties?bu aktus, lai nodrošin?tu netiešo nodok?u un citu oblig?to maks?jumu iekas?šanu, kas maks?jami saska?? ar 1. punktu."

Be??ijas ties?bas

12 Daž?du nodok?u un nodevu kodeksa ([*Wetboek diverse rechten en taksen*], turpm?k tekst? – “*WDRT*”) 173. pant? ir noteikts:

“Ikgad?jo apdrošin?šanas nodokli piem?ro apdrošin?šanas l?gumiem, ja apdrošin?tais risks atrodas Be??ij?.

Apdrošin?šanas risks atrodas Be??ij?, ja apdrošin?juma ??m?jam tur ir parast? dz?vesvieta vai – ja apdrošin?juma ??m?js ir juridiska persona – ja š? juridisk? persona, uz ko attiecas l?gums, ir re?istr?ta Be??ijas teritorij?.

[..]

Ar re?istr?cijas vietu 2. punkta izpratn? ir j?saprot juridiskas personas galven? darb?bas vieta un visas p?rj?s š?s juridisk?s personas past?v?g?s darb?bas vietas neatkar?gi no juridisk?s personas veida.”

13 *WDRT* 175/3. pant? ir noteikts:

“Nodok?a par dz?v?bas apdrošin?šanas dar?jumiem, pat ja tie ir piesaist?ti ieguld?jumu fondiem, un par l?gumiem par m?ža pensij?m vai termin?t?m pensij?m, ja tos ir nosl?gusi fiziska persona, likme ir 1,10 %.

J?dziens “dz?v?bas apdrošin?šana” attiecas uz personas apdrošin?šanu, kuras ietvaros tiek izmaks?ta konkr?ta summa, un apdrošin?šanas gad?juma iest?šan?s ir atkar?ga vien?gi no personas dz?ves ilguma.”

14 *WDRT* 176/1. pant? maks?jamais nodoklis tiek apr??in?ts, ?emot v?r? kop?jo pr?miju vai personisko vai darba dev?ja iemaksu summu, pieskaitot maks?jumus, kas attiec?gaj? nodok?a iekas?šanas gad? j?maks? vai j?sedz vai nu apdrošin?juma ??m?jiem, vai ar? apdrošin?taj?m person?m un to darba dev?jiem.”

Pamata tiesved?ba un prejudici?lie jaut?jumi

15 *RVS* ir N?derlandes apdrošin?šanas sabiedr?ba, kuras galven?s darb?bas vieta, fili?le, p?rst?vniec?ba vai darb?bas vieta nav Be??ij?. *RVS* nosl?dza dz?v?bas apdrošin?šanas l?gumus ar noteiktu skaitu personu, kuras apdrošin?šanas l?guma parakst?šanas dien? dz?voja N?derland?, bet kuras v?l?k p?rc?l?s uz Be??iju.

16 Str?ds ir starp *RVS* un Be??ijas nodok?u administr?ciju par to, vai ikgad?jais nodoklis 1,10 % apm?r? par fizisko personu veiktajiem apdrošin?šanas dar?jumiem, kas ieviests ar 2006. gada 1. janv?ri, ir j?samaks? ar? par dz?v?bas apdrošin?šanas l?gumiem, kuri nosl?gti ar N?derland? re?istr?tu apdrošin?t?ju, kurš nav re?istr?ts Be??ij?, ja apdrošin?šanas l?guma parakst?šanas dien? apdrošin?juma ??m?js dz?voja N?derland?, bet p?c tam p?rc?l?s uz Be??iju.

17 P?c konsult?šan?s ar *Belgische Staat* 2009. gada 29. janv?r? *RVS* iesniedza ikgad?jo nodok?u deklar?ciju par apdrošin?šanas dar?jumiem 2006. un 2007. taks?cijas gad?, “neskarot iesp?jamos preciz?jumus”, kur? t? nor?d?ja attiec?gi apdrošin?šanas pr?mijas EUR 801 178 apm?r? 2006. gad? un EUR 702 636 apm?r? – 2007. gad?. Be??ijas nodok?u administr?cija t?d?j?di to aplika ar nodokli EUR 8813 apm?r? par 2006. taks?cijas gadu un EUR 7729 apm?r? – par 2007. gadu, ko *RVS* samaks?ja 2009. gada 4. febru?r?, ja vien [deklar?cija] netiks preciz?ta.

18 Uzskatot, ka tai nav j?maks? min?tais nodoklis, *RVS* 2009. gada 16. j?nij? nodok?u administr?cij? iesniedza iesniegumus par nodok?a atmaks?šanu, kurus š? iest?de ar 2009. gada

1. septembra l?mumu noraid?ja k? nepamatotus.

19 2010. gada 30. apr?l? RVS c?la pras?bu iesniedz?jties? par šo 2009. gada 1. septembra l?mumu.

20 Min?taj? ties? pamatlietas dal?bniekiem ir atš?ir?gi viedok?i attiec?b? uz Direkt?vas 2002/83 1. panta 1. punkta g) apakšpunkta un 50. panta interpret?ciju, it ?paši attiec?b? uz jaut?jumu par to, vai apdrošin?juma ??m?ja past?v?gajai dz?vesvietai ir j?b?t noteiktai saist?bu nodibin?šanas dien? vai dien?, kad samaks?ta apdrošin?šanas pr?mija.

21 Šajos apst?k?os *Rechtbank van eerste aanleg te Brussel* nol?ma aptur?t tiesved?bu un uzdot tiesai š?dus prejudici?lus jaut?jumus:

“1) Vai t?ds valsts tiesiskais regul?jums, k?ds ir noteikts [WDRT] 173. un 175/3. pant?, saska?? ar kuru apdrošin?šanas (tostarp dz?v?bas apdrošin?šanas) dar?jumi tiek aplikti ar ikgad?ju nodokli tad, ja risks atrodas Be??ij?, it ?paši tad, ja apdrošin?šanas ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta ir Be??ij?, vai – gad?jum?, ja apdrošin?šanas ??m?js ir juridiska persona – š?s juridisk?s personas, ar kuru ir nosl?gts l?gums, fili?le atrodas Be??ij?, ne?emot v?r? apdrošin?šanas ??m?ja dz?vesvietu l?guma nosl?gšanas br?d?, ir pretrun? Direkt?vas 2002/83 50. pantam [..]?

2) Vai t?ds valsts tiesiskais regul?jums, k?ds ir noteikts [WDRT] 173. un 175/3. pant?, saska?? ar kuru apdrošin?šanas (tostarp dz?v?bas apdrošin?šanas) dar?jumi tiek aplikti ar ikgad?ju nodokli tad, ja risks atrodas Be??ij?, it ?paši, ja apdrošin?šanas ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta ir Be??ij?, vai – gad?jum?, ja apdrošin?šanas ??m?js ir juridiska persona – š?s juridisk?s personas, ar kuru ir nosl?gts l?gums, fili?le atrodas Be??ij?, ne?emot v?r? apdrošin?šanas ??m?ja dz?vesvietu l?guma nosl?gšanas br?d?, ir pretrun? no [LESD] 49. un 56. panta izrietošajiem Kopien? ties?bu principiem par š??rš?u, kas kav? personu br?vu p?rvietošanas un pakalpojumu sniegšanas br?v?bu, nov?ršanu Kopienas dal?bvalst?s?”

Par prejudici?lajiem jaut?jumiem

Par pirmo jaut?jumu

22 Ar pirmo jaut?jumu iesniedz?jtiesa b?t?b? jaut?, vai Direkt?vas 2002/83 50. pants ir j?interpret? t?d?j?di, ka tas nepie?auj to, ka dal?bvalsts iekas? netiešo nodokli par dz?v?bas apdrošin?šanas pr?mij?m, kuras samaks?juši apdrošin?juma ??m?ji, kas ir fiziskas personas, kuru past?v?g? dz?vesvieta ir šaj? dal?bvalst?, ja attiec?gie apdrošin?šanas l?gumi ir parakst?ti cit? dal?bvalst?, kur? min?tajiem apdrošin?juma ??m?jiem l?guma parakst?šanas dien? bija past?v?g? dz?vesvieta.

23 Saska?? ar past?v?go judikat?ru, interpret?jot Savien?bas ties?bu normu, ir j??em v?r? ne tikai t?s teksts, bet ar? t?s konteksts un ties?bu akta, kur? š? norma ir ietverta, izvirz?tie m?r?i (it ?paši skat. 1983. gada 17. novembra spriedumu liet? 292/82 *Merck, Recueil*, 3781. lpp., 12. punkts; 2001. gada 14. j?nija spriedumu liet? C-191/99 *Kvaerner, Recueil*, I-4447. lpp., 30. punkts; 2007. gada 1. marta spriedumu liet? C-34/05 *Schouten*, Kr?jums, I-1687. lpp., 25. punkts, un 2012. gada 19. j?lija spriedumu liet? C-112/11 *ebookers.com Deutschland*, 12. punkts).

24 K? tas izriet no Direkt?vas 2002/83 preambulas 3. apsv?ruma, t? ir pie?emta, ?emot v?r? nepieciešam?bu izveidot tieš?s dz?v?bas apdrošin?šanas iekš?jo tirgu gan no ties?bu veikt uz??m?jdarb?bu, gan no pakalpojumu sniegšanas br?v?bas viedok?a dal?bvalst?s, lai dz?v?bas apdrošin?šanas sabiedr?b?m, kuru galvenais birojs atrodas Savien?b?, b?tu viegl?k pild?t saist?bas t?s iekšien? un dotu iesp?ju apdrošin?juma ??m?jiem izmantot ne tikai to dal?bvalst?s

re?istr?tu apdrošin?t?ju pakalpojums, bet ar? t?du apdrošin?t?ju pakalpojums, kuru galvenais birojs atrodas Savien?b? un kuri ir re?istr?ti cit?s dal?bvalst?s.

25 T? k? dz?v?bas apdrošin?šanas dar?jumu netieša aplikšana ar nodokli l?dz šim br?dim Savien?bas l?men? nav tikusi saska?ota, k? tas konstat?ts Direkt?vas 2002/83 preambulas 55. apsv?rum?, dažas dal?bvalstis nepak?auj apdrošin?šanas dar?jumus nek?diem netiešajiem nodok?iem, kurpretim citas piem?ro ?pašus nodok?us un citus maks?jumus, kuru strukt?ra un likme iev?rojami atš?iras.

26 No š? paša apsv?ruma izriet, ka, pie?emot Direkt?vu 2002/83, Savien?bas likumdev?js ir v?l?jies nov?rst to, ka esoš?s atš?ir?bas izraisa apdrošin?šanas pakalpojumu starp dal?bvalst?m konkurences izkrop?ošanu, un uzskat?ja, ka, kam?r netiks veikta turpm?ka saska?ošana, š?s ne?rt?bas var mazin?t, piem?rojot t?s dal?bvalsts, kur? uz?emas saist?bas, noteikto nodok?u rež?mu, k? ar? citus maks?jumus.

27 T?d?j?di Direkt?vas 2002/83 50. panta, kas ietilpst t?s IV sada??, kura aptver ties?bu normas par ties?b?m veikt uz??m?jdarb?bu un pakalpojumu sniegšanas br?v?bu, 1. punkt? ir paredz?ts, ka, neietekm?jot v?l?ku saska?ošanu, par katru apdrošin?šanas l?gumu netiešie nodok?i un citi oblig?tie maks?jumi par apdrošin?šanas pr?mij?m ir j?maks? vien?gi saist?bu dal?bvalst?. Saska?? ar š?s direkt?vas 1. panta 1. punkta g) apakšpunktu saist?bu dal?bvalsts ir defin?ta k? dal?bvalsts, kur? atrodas apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta, ja apdrošin?juma ??m?js ir fiziska persona.

28 Šaj? zi?? RVS, k? ar? Igaunijas vald?ba b?t?b? nor?da, ka Direkt?vas 2002/83 50. panta 1. punkts, lasot to kopsakar? ar t?s 1. panta 1. punkta g) apakšpunktu, ir j?interpret? t?d?j?di, ka saist?bu dal?bvalsts ir dal?bvalsts, kur? ir apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta dz?v?bas apdrošin?šanas l?guma nosl?gšanas dien?, un ka tad, ja min?tais apdrošin?juma ??m?js p?rce?as uz dz?vi cit? dal?bvalst?, saglab?jot savu apdrošin?šanas l?gumu, min?t? saist?bu dal?bvalsts paliek t? pati. Š?s lietas dal?bnieces t?d?j?di attiec?b? uz šo situ?ciju aizst?v t?du j?dziena "saist?bu dal?bvalsts" interpret?ciju, ko t?s uzskata par "statisku".

29 Savuk?rt Be??ijas un Austrijas vald?bas, k? ar? Eiropas Komisija uzskata, ka saist?bu dal?bvalsts tiek noteikta apdrošin?šanas pr?mijas, kura ir j?apliek ar nodokli, samaksas dien?. Š?s vald?bas, k? ar? Komisija atbalsta t?du min?t? j?dziena interpret?ciju, ko t?s uzskata par "dinamisku".

30 Šaj? zi?? vispirms ir j?nor?da, ka Direkt?vas 2002/83 1. panta 1. punkta g) apakšpunkt?, kas ietver "saist?bu dal?bvalsts" defin?ciju š?s direkt?vas izpratn?, nav noteikta diena, kur? ir j?nosaka apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta, un nav preciz?ts ar?, vai notikuš?s faktisk?s izmai?as attiec?b? uz apdrošin?juma ??m?ja past?v?g?s dz?vesvietas vietu dz?v?bas apdrošin?šanas l?guma darb?bas laik? var ietekm?t saist?bu dal?bvalsts defin?ciju.

31 T?pat ar? Direkt?vas 2002/83 50. panta 1. punkt? nav preciz?ts, ka ir j??em v?r? apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta apdrošin?šanas l?guma nosl?gšanas dien?, ne ar? noteikts cits datums, kas vien?gais b?tu atbilstošs, lai noteiktu dal?bvalsti, kas ir kompetenta pak?aut apdrošin?šanas l?gumu netiešajiem nodok?iem un citiem maks?jumiem attiec?b? uz visu min?t? l?guma darb?bas laiku, lai gan ir iesp?jama apdrošin?juma ??m?ja past?v?g?s dz?vesvietas mai?a apdrošin?šanas l?guma darb?bas laik?.

32 Faktiski Direkt?vas 2002/83 50. panta 1. punkts, lasot to kopsakar? ar š?s direkt?vas 1. panta 1. punkta g) apakšpunktu, ?auj konstat?t vien?gi, ka apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta ir uzskat?ma par atbilstošu krit?riju, lai noteiktu dal?bvalsti, kas ir kompetenta pak?aut apdrošin?šanas l?gumu netiešajiem nodok?iem un citiem maks?jumiem par apdrošin?šanas

pr?mij?m.

33 K? pamatoti nor?da Komisija, apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta p?c sava rakstura ir krit?rijs, kas var main?ties it ?paši t?da ilgtermi?a l?guma k? dz?v?bas apdrošin?šanas l?gums darb?bas laik?.

34 L?dz ar to š?da krit?rija izv?le, k? ar? atsaucēs uz apdrošin?juma ??m?ja past?v?go dz?vesvietu apdrošin?šanas l?guma nosl?gšanas dien? vai cit? dien?, kas vien?g? b?tu atbilstoša, neesam?ba Direkt?vas 2002/83 50. panta 1. punkta formul?jum? atbalsta š?s ties?bu normas “dinamisko” interpret?ciju.

35 Turpin?jum? saist?b? ar Direkt?vas 2002/83 visp?r?jo strukt?ru, pirmk?rt, ir j?konstat?, ka no š?s direkt?vas 50. panta 3. punkta anal?zes izriet, ka dal?bvalsts, kas ir kompetenta aplikt ar nodokli, piem?ro savas valsts ties?bu normas attiec?b? uz pas?kumiem, kuri paredz?ti, lai nodrošin?tu min?to netiešo nodok?u un maks?jumu iekas?šanu. Tom?r š? ties?bu norma ne?auj spriest par veidu, k?d? š? kompetent? dal?bvalsts tiek noteikta.

36 Faktiski pret?ji tam, ko nor?da RVS, tas, ka min?t?s ties?bu normas noteikt?s valodu versij?s, t?d?s k? fran?u un n?derlandiešu valodu versija, tiek izmantots j?dziens “apdrošin?šanas sabiedr?bas, kas to teritorij? uz?emas saist?bas”, lai noteiktu uz??mumus, attiec?b? uz kuriem kompetent? dal?bvalsts piem?ro min?tos pas?kumus, ne?auj secin?t, ka nodok?u kompetence ir nosak?ma apdrošin?šanas l?guma parakst?šanas dien?.

37 Papildus tam, ka min?taj?s versij?s lietotais formul?jums var pie?aut atš?ir?gas interpret?cijas, cikt?l tas var nor?d?t gan uz apdrošin?šanas l?guma parakst?šanu, gan uz saist?bu atrašan?s vietu, k? nor?d?ja ?ener?ladvok?te savu secin?jumu 40. punkt?, ar? citu valodu versijas, k? ang?u valodas versija, ir pretrun? RVS pied?v?tajai interpret?cijai. Faktiski š? versija, kur? skaidri nor?d?tas sabiedr?bas, kuras pilda konkr?taj? dal?bvalst? esoš?s saist?bas, neietver nevienu atsauci uz apdrošin?šanas l?guma nosl?gšanu vai parakst?šanu.

38 Otrk?rt, attiec?b? uz Direkt?vas 2002/83 32. panta 1. punktu, uz kuru atsaucas RVS un Igaunijas vald?ba un kur? paredz?ts, ka l?gumiem attiec?b? uz darb?b?m, kuras reglament? š? direkt?va, piem?rojam?s ties?bas ir saist?bu dal?bvalsts ties?bas, ir j?konstat?, ka, pat ja faktiski ir iesp?jams šo ties?bu normu interpret?t t?d?j?di, ka, ja apdrošin?juma ??m?js maina savu past?v?go dz?vesvietu, piem?rojam?s ties?bas paliek t?s pašas, tas nenoz?m?, ka ir j?izš?iras par labu š?dai interpret?cijai ar? attiec?b? uz min?t?s direkt?vas 50. panta 1. punktu.

39 No vienas puses, k? nor?d?ts š? sprieduma 30. punkt?, “saist?bu dal?bvalsts” defin?cija, k?da t? paredz?ta Direkt?vas 2002/83 1. panta 1. punkta g) apakšpunkt?, nepreciz? piem?rotu datumu, kur? b?tu j?nosaka apdrošin?juma ??m?ja past?v?g? dz?vesvieta. L?dz ar to, k? ?ener?ladvok?te nor?d?ja savu secin?jumu 43. punkt?, cikt?l piem?rotais datums neietilpst j?dziena “saist?bu dal?bvalsts” defin?cij?, šis j?dziens var?tu tikt defin?ts atš?ir?gi atkar?b? no ties?bu normas, kur? tas ir lietots.

40 No otras puses, Direkt?vas 2002/83 50. panta 2. punkt? ir paredz?ts, ka saska?? ar š?s direkt?vas 32. pantu piem?rojamaj?m ties?b?m nav ietekmes uz piem?rojamo nodok?u rež?mu, kas, k? ?ener?ladvok?te nor?da savu secin?jumu 45. punkt?, liecina par piem?rojamo ties?bu un nodok?u rež?ma neatkar?bu.

41 Trešk?rt, Igaunijas vald?ba nor?da, ka Direkt?vas 2002/83 41. pants, kur? paredz?ts, ka ikvienai dz?v?bas apdrošin?šanas sabiedr?bai, kas pirmoreiz v?las uzs?kt savu darb?bu, izmantojot pakalpojumu sniegšanas br?v?bu, vien? vai vair?k?s dal?bvalst?s, iepriekš ir j?inform? pieder?bas dal?bvalsts kontroles iest?des, nor?dot, k?da veida riskus un saist?bas t? paredz

uz?emties, nepie?auj j?dziena "saist?bu dal?bvalsts" t? saukto "dinamisko" interpret?ciju. Faktiski, ja apdrošin?juma ??m?ja past?v?g?s dz?vesvietas noteikšan? b?tu j?balst?s uz apdrošin?šanas pr?mijas samaksas datumu, var?tu rasties situ?cija, ka apdrošin?šanas sabiedr?ba, pati neb?dama inform?ta un neinform?jot par to kontroles iest?des, veic savas darb?bas, izmantojot pakalpojumu sniegšanas br?v?bu, cit? dal?bvalst?, nevis pieder?bas dal?bvalst?.

42 Šaj? zi?? ir j?nor?da, ka t?d? situ?cij? k? šaj? pamatliet? apst?klis, ka apdrošin?juma ??m?ja past?v?g?s dz?vesvieta ir p?rcelta uz citu dal?bvalst?, kas nav dal?bvalsts, kur? ir re?istr?ta apdrošin?šanas sabiedr?ba, ar kuru nosl?gts dz?v?bas apdrošin?šanas l?gums, var pak?aut min?to situ?ciju ties?bu norm?m attiec?b? uz pakalpojumu sniegšanas br?v?bu neatkar?gi no šim l?gumam piem?rojam? nodok?u rež?ma. Faktiski, lai var?tu atsaukties uz LESD ties?bu norm?m attiec?b? uz pakalpojumu sniegšanas br?v?bu, ir pietiekami, ka pakalpojumi tiek sniegti dal?bvalsts valstspieder?gajiem citas dal?bvalsts teritorij? (šaj? zi?? skat. 1999. gada 28. oktobra spriedumu liet? C-55/98 *Vestergaard, Recueil*, I-7641. lpp., 18. punkts).

43 Direkt?vas 2002/83 1. panta 1. punkta h) apakšpunkt? ir ar? paredz?ts, ka dal?bvalsts, kur? tiek sniegti pakalpojumi, ir defin?ta k? saist?bu dal?bvalsts, ja saist?bas uz?emas dz?v?bas apdrošin?šanas sabiedr?ba, kas atrodas cit? dal?bvalst?. No š?s direkt?vas preambulas 13. apsv?ruma izriet, ka praktisku iemeslu d?? pakalpojumu sniegšana ir defin?ta, ?emot v?r? gan apdrošin?šanas sabiedr?bas re?istr?cijas vietu, gan saist?bu vietu.

44 Atbilde uz jaut?jumu par to, cik liel? m?r? no Direkt?vas 2002/83 41. panta izrietošie pien?kumi ir piem?rojami apdrošin?šanas sabiedr?bai, kas ir l?gumiski saist?ta ar apdrošin?juma ??m?ju, kura past?v?g?s dz?vesvieta atrodas cit? dal?bvalst?, nevis taj?, kur? ir re?istr?ta š? sabiedr?ba, apdrošin?juma ??m?ja min?t?s dz?vesvietas mai?as d?? l?guma darb?bas laik?, izriet no min?t? 41. panta, lasot to kopsakar? ar iepriekš?j? punkt? nor?d?taj?m ties?bu norm?m, interpret?cijas, bet tai nav ietekmes uz dal?bvalsts, kura ir kompetenta aplikt ar nodokli Direkt?vas 2002/83 50. panta 1. punkta izpratn?, noteikšanu.

45 Ceturtk?rt, ir j?konstat?, ka apst?klis, ka apdrošin?juma ??m?jam atbilstoši Direkt?vas 2002/83 III pielikuma A punktam, kur? ir nor?d?ta atsauce uz š?s direkt?vas 36. panta 1. punktu, pirms apdrošin?šanas l?guma nosl?gšanas ir j?b?t inform?tam par polises veidam piem?rojamu nodok?u rež?mu, bet ka, k? tas izriet no Direkt?vas 2002/83 III pielikuma B punkta, uz kuru ir atsauce š?s direkt?vas 36. panta 2. punkt?, tas, ka apdrošin?juma ??m?js nav j?inform? par šo rež?mu apdrošin?šanas l?guma darb?bas laik?, nenoz?m?, ka nevar nosliekties par labu min?t?s direkt?vas 50. panta 1. punkta t? sauktajai "dinamiskajai" interpret?cijai.

46 Faktiski ir skaidrs, ka, nepast?vot saska?ošanai Savien?bas l?men?, dal?bvalsts jebkur? br?d? var ieviest vai atcelt apdrošin?šanas dar?jumu aplikšanu ar netiešu nodokli vai izmain?t to likmi vai b?zi. Direkt?vas 2002/83 36. panta 2. punkt? un t?s III pielikuma B punkt? ar? nav paredz?ts, ka apdrošin?juma ??m?js j?inform? gad?jum?, kad š?das izmai?as ir notikušas š?s pašas valsts nodok?u rež?m?. T?d?j?di, pat izraugoties min?t?s direkt?vas 50. panta 1. punkta "statisko" interpret?ciju, apdrošin?juma ??m?js var non?kt situ?cij?, ka s?kotn?ji apdrošin?šanas l?gumam piem?rojamais nodok?u rež?ms ir b?t?b? izmain?ts un apdrošin?šanas sabiedr?bai nav pien?kuma tam pazi?ot š?s izmai?as.

47 L?dz ar to ir j?konstat?, ka Direkt?vas 2002/83 50. panta 1. punkta formul?jums, k? ar? t? interpret?cija saist?b? ar cit?m š?s direkt?vas ties?bu norm?m pie?auj gan vienu, gan otru š?s ties?bu normas interpret?ciju un ka ir j?nosaka t?s piem?rošanas joma, galvenok?rt ?emot v?r? min?t?s ties?bu normas m?r?i, k? ar? Direkt?vas 2002/83 m?r?i kopum?.

48 Paredzot, ka par katru apdrošin?šanas l?gumu ir j?maks? netiešie nodok?i un citi oblig?tie maks?jumi par apdrošin?šanas pr?mij?m saist?bu dal?bvalst?, Direkt?vas 2002/83 50. panta 1.

punkta mērķis ir vienai dalībvalstij piešķirt kompetenci aplikēt ar nodokli dzīvības apdrošināšanas prēmijas, lai tādējādi izvairītos no šādu prēmiju dubultas aplikšanas ar nodokli.

49 Lai gan no Tiesas judikatūras izriet, ka šādi pilnvaru piešķiršanai pēc iespējas jāatbilst materiālajam un objektīvajam kritērijam (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kvaerner*, 52. punkts), nekas nenorāda uz to, ka saskaņā ar šo kritēriju veiktajai pilnvaru piešķiršanai ir jāpaliek nemainīgai visa līguma darbības laiks.

50 Direktīvas 2002/83 izraudzētais kritērijs nozīmē, ka dalībvalsts kompetence iekasēt netiešos nodokļus un citus obligātos maksājumus par apdrošināšanas prēmijām ir atkarīga no saiknes starp šīs dalībvalsts teritoriju un apdrošinājuma ūmāju, šo saikni veidojot apdrošinājuma ūmāja pastāvīgajai dzīvesvietai.

51 Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta t) sauktās “statiskās” interpretācijas sekas būtu dot priekšroku saiknei, kas pastāvīga apdrošināšanas līguma parakstīšanas dienā, attiecībā pret apdrošināšanas prēmiju samaksas dienā pastāvošo saikni.

52 Kā norāda gan RVS, gan Beļģijas valdība, attiecībā uz netiešajiem nodokļiem un citiem maksājumiem par apdrošināšanas prēmijām aplikšanu ar nodokli izraisošais faktors nav apdrošināšanas līguma noslēgšana, bet gan apdrošināšanas prēmiju samaksāšana.

53 No minētā izriet, ka dalībvalstij, kura ir kompetenta aplikēt ar nodokli apdrošināšanas prēmijas, ir jābūt tai dalībvalstij, ar kuras teritoriju apdrošinājuma ūmājam ir saikne šīs prēmijas samaksas dienā, proti, kurā ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta, un ka ir jāizvēlas Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta t) sauktā “dinamiskā” interpretācija.

54 Šo konstatējumu neliek apšaubīt nepieciešamība attiecībā uz katru apdrošināšanas prēmijas maksājumu konstatēt apdrošinājuma ūmāja pastāvīgo dzīvesvietu.

55 Faktiski pat pretījas interpretācijas gadījumā, saskaņā ar kuru apdrošinājuma ūmāja pastāvīgā dzīvesvieta tiek konstatēta tikai vienreiz, proti, apdrošināšanas līguma parakstīšanas dienā, pēc katras apdrošinājuma ūmāja pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts maiņas apdrošināšanas prēmijas samaksas dienā būtu jāpierāda, kura bija viņa pastāvīgā dzīvesvieta apdrošināšanas līguma parakstīšanas dienā.

56 Saistībā ar ilgtermiņa līgumiem, kādi bieži ir dzīvības apdrošināšanas līgumi, iesniegt pierādījumus attiecībā uz apdrošinājuma ūmāja pastāvīgo dzīvesvietu apdrošināšanas līguma noslēgšanas dienā var izrādīties grūtāk nekā nodrošināt pierādījumus attiecībā uz šo apdrošinājuma ūmāja pašreizējo situāciju.

57 Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkts ir arī jāizvērtē kopsakarā ar tās mērķi novērst dažādu dalībvalstu spēkā esošo nodokļu režīmu atšķirības, kas izpaužas konkurences izkropojumos attiecībā uz apdrošināšanas pakalpojumiem starp dalībvalstīm.

58 Kompetenci apdrošināšanas prēmijas aplikēt ar nodokli piesaistot apdrošinājuma ??m?ja pastāvīgajai dzīvesvietai, Direktīvas 2002/83 m?r?is ir garantēt, ka apdrošinājuma ??m?jam pieejamais dzīvības apdrošināšanas līgumu piedāvājums tiek pakauts tādā pašā nodokļu režīmam neatkarīgi no apdrošināšanas sabiedrības reģistrācijas dalībvalsts un ka l?dz ar to dzīvības apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēja izvēli nevar ietekmēt apsvērumi saistībā ar šo prēmiju aplikšanu ar nodokli. Apdrošināšanas sabiedrība m?d?j?di netiek radīta labāka vai sliktāka situācija vairāk vai mazāk labvēlīgāku nodokļu sistēmā vi?u piesaistes dalībvalstī d??, un t?s ar vienādiem nosacījumiem var konkurēt ar apdrošināšanas sabiedrību m, kas reģistrētas apdrošinājuma ??m?ja pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.

59 Vienīgi t? saukt? “dinamisk?” Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta interpretācija ?auj nodrošināt t?du vienlīdzību un novērst konkurences izkropojumus, nodrošinot, ka tas pats nodokļu režīms tiek piemērots sp?k? esošam līgumam un iespējamam jaunam līgumam.

60 K? ?enerālvok?te norāda savu secinājumu 67. un 70. punkt?, lai ar? ierobežot?k? m?r? nek? konkurence starp jauno apdrošināšanas līgumu piedāvājumiem, esošie apdrošināšanas līgumi konkurē ar t?diem, kuri var tikt nosl?gti ar citu apdrošināšanas sabiedrību un kuros apdrošinājuma ??m?js var nomainīt apdrošināšanas sabiedrību. Iespēja p?c pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts mai?as turpināt g?t labumu no dalībvalstī, kur? apdrošinājuma ??m?jam bija pastāvīgā dzīvesvieta apdrošināšanas līguma noslēgšanas dien?, piemērojam? režīma, kas ir izdevīgāks nek? dalībvalstī, kur? atrodas vi?a jaun? pastāvīgā dzīvesvieta, var atturēt apdrošinājuma ??m?ju mainīt apdrošināšanas sabiedrību. Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta t? saukt?s “dinamisk?s” interpretācijas gadījums š?da atturšana attiecībā uz nodokļu apsvērumiem nav notikusi.

61 No t? izriet, ka ar Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punktu sasniedzamie m?r?i ?auj ?emt v?r? apdrošinājuma ??m?ja pastāvīgās dzīvesvietas mai?u.

62 V?l ir j?p?rbauda, vai š?da interpretācija ir saderīga ar Direktīvas 2002/83 visp?r?jo m?r?i. K? tika atgādāts š? sprieduma 24. punkt?, t? tiecas izveidot tieš?s dzīvības apdrošināšanas iekš?jo tirgu gan no tiesību veikt ??m?j?darbību, gan no pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa dalībvalstīs, lai dzīvības apdrošināšanas sabiedrība m, kuru galvenais birojs atrodas Savienībā, būtu vieglāk pildīt saistības t?s iekšien? un dotu iespēju apdrošinājuma ??m?jiem izmantot ne tikai to dalībvalstīs reģistrētu apdrošinātāju pakalpojumus, bet ar? t?du apdrošinātāju pakalpojumus, kuru galvenais birojs atrodas Savienībā un kuri ir reģistrēti citās dalībvalstīs.

63 Ciktāl jautājums saistībā ar Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta t? saukto “statisko” vai “dinamisko” interpretāciju rodas tad, kad apdrošinājuma ??m?ja pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts apdrošināšanas līguma parakstīšanas dien? atšķiras no pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts apdrošināšanas prēmijas samaksas dien? un kad apdrošināšanas sabiedrība atrodas vai iepriekš ir atradusies cit? dalībvalstī, nevis taj?, kur? ir apdrošinājuma ??m?ja pastāvīgā dzīvesvieta, š?s tiesību normas interpretācija ir j?izvērtēt? no pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa.

64 Šaj? zi??, protams, ir j?atz?st, ka apdrošināšanas līgumam piemērojam? nodokļu režīma mai?a saistībā ar apdrošinājuma ??m?ja pastāvīgās dzīvesvietas nodibināšanu cit? dalībvalstī, nevis taj?, kur? ir reģistrēta apdrošināšanas sabiedrība, ar kuru šis līgums ir noslēgts, ietver papildu slogu šai apdrošināšanas sabiedrībai, jo šai sabiedrībai ir j?iepazīstas ar dažādiem nodokļu režīmiem un tie j?piemēro, lai gan t? var nebūt izvēlīgusies sniegt apdrošināšanas pakalpojumus minētaj? dalībvalstī.

65 Tomēr ir j?atgādina, k? tas norādīts š? sprieduma 46. punkt?, ka, nepastāvot saskaņotībai

Savienības lēmums, dalībvalsts jebkurā brīdī var ieviest vai atcelt apdrošināšanas darījumu aplikšanu ar netiešo nodokli vai izmainīt to likmi vai bāzi. Tādējādi, pat izraugoties Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta "statisko" interpretāciju, apdrošināšanas sabiedrības var nonākt situācijā, kad, nemainoties dalībvalstij, kura ir kompetenta aplikāt ar nodokli apdrošināšanas prēmijas, minēto sabiedrību saņemtajām apdrošināšanas prēmijām ir piemērojamas jaunas tiesību normas nodokļu jomā.

66 Saistībā ar RVS un Lgaunijas valdības izvirzīto argumentu attiecībā uz papildu izdevumiem un administratīvajām grūtībām, kuras izraisa nepieciešamība ieviest informāciju par apdrošinājuma ņēmēja pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsti visā dzīvības apdrošināšanas līguma darbības laikā, kā arī par šajā dalībvalstī spēkā esošo nodokļu režīmu, ir jānorāda, pirmkārt, ka apdrošinājuma ņēmēja pienākums informēt savu apdrošinātāju pārcelšanās gadījumā parasti ir paredzēts vai jebkurā gadījumā var tikt paredzēts līgumā. Otrkārt, pienākumu iepazīties ar spēkā esošajiem tiesību aktiem pieprasa gan Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta tīrā sauktā "statiskā" interpretācija, gan šīs tiesību normas tīrā sauktā "dinamiskā" interpretācija. Turklāt situācijās, kurās apdrošināšanas pakalpojums tiek īstenots, izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību, un gan apdrošināšanas sabiedrība, gan apdrošinājuma ņēmējs ir pametis pakalpojumu sniegšanas dalībvalsti, minētās tiesību normas tīrā sauktā "statiskā" interpretācija var uzlikt apdrošināšanas sabiedrībai pienākumu būt informātai par tās dalībvalsts nodokļu režīmu, ar kuru ne tā, ne apdrošinājuma ņēmējam vairs nav nekādas saiknes.

67 Saistībā ar apdrošināšanas līguma laušanas risku gadījumā, kad apdrošinājuma ņēmējs pārcējas uz citu dalībvalsti, kas nav tā, kurā atradās viņa pastāvīgā dzīvesvieta līguma noslēgšanas dienā, gadījumā, uz ko norāda Lgaunijas valdība, pieņemot, ka tās risks pastāv, šis risks neizriet tieši no Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta tīrā sauktās "dinamiskās" interpretācijas, bet gan no apdrošināšanas sabiedrības hipotētiskās darbības nākotnē un līdz ar to ir jāuzskata par pārkāpumu nejašu un netiešu, lai ietekmētu šīs tiesību normas interpretāciju.

68 Tādējādi ir jāsecina, ka Direktīvas 2002/83 50. panta 1. punkta tīrā sauktā "dinamiskā" interpretācija ļauj labākt patērētāju dubultas uzlikšanas un konkurences izkropošanas novēršanas mērķus, tajā pašā laikā bāzama saderīgā ar šīs direktīvas vispārīgo mērķi attiecībā uz tiešās dzīvības apdrošināšanas iekšējā tirgu, it īpaši no pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa.

69 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2002/83 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts iekasē netiešo nodokli par dzīvības apdrošināšanas prēmijām, ko maksājuši apdrošinājuma ņēmēji, kas ir fiziskas personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī, ja attiecīgā apdrošināšanas līguma ir parakstīti citā dalībvalstī, kurā minētajiem apdrošinājuma ņēmējiem līguma parakstīšanas dienā bija pastāvīgā dzīvesvieta.

Par otro jautājumu

70 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesīšanas izdevumiem

71 Attiecībā uz pamatlīstas dalībniekiem šīs tiesvedības ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesīšanas izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav pamatlīstas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 5. novembra Direktīvas 2002/83/EK par dzīvības apdrošināšanu 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts

iekas? netiešo nodokli par dzīvības apdrošināšanas prēmiju, ko maksājuši apdrošinājuma ņēmēji, kas ir fiziskas personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī, ja attiecīgā apdrošināšanas līgumi ir parakstīti citā dalībvalstī, kur minētajiem apdrošinājuma ņēmējiem līguma parakstīšanas dienā bija pastāvīgā dzīvesvieta.

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – holandiešu.